

Zorgstandaard

Problematisch Alcoholgebruik & Alcoholverslaving

WORKSHOP

- **inleiding, dr. Peter Greeven,
klinisch-psycholoog, lid werkgroep
Zorgstandaarden, bestuurslid NIP**
- **vervolg, Marcella Mulder,
teamleider Herstelondersteunende
Zorg, ervaringsdeskundige**
- **samen in gesprek**
- **aanbevelingen voor implementatie**

MODEL KWALITEITSSTATUUT GGZ

NOVADIC
KENTRON

NK

NIEUWE
KANSEN

Kwaliteitsstatuut

- Het model kwaliteitsstatuut ggz is van kracht voor alle aanbieders van 'geneeskundige ggz', dat wil zeggen: generalistische basis-ggz en gespecialiseerde ggz binnen de ZVW.
- ....beschrijft de wijze waarop de instelling de integrale zorg voor de cliënt heeft georganiseerd, inclusief taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
- Iedere instelling moet een geregistreerd kwaliteitsstatuut te hebben per 1 januari 2017.

Zorgstandaarden?

- **Agenda ggz voor gepast gebruik en transparantie (nov. 2015)**
- Patiënten hebben recht op de best mogelijke zorg en ondersteuning, passend bij hun individuele mogelijkheden, omstandigheden en bij hun zorgvraag. Daartoe investeren we niet alleen in gepaste zorg, maar ook in samenhang, preventie en vroegsignalering en in onderzoek om ziekte te voorkomen, herstel te bevorderen en nieuwe methoden en technieken te ontwikkelen en implementeren. Ook daar heeft de patiënt recht op.

Zorgstandaarden?

- **Bestuurlijk Akkoord GGZ 2014-2017**
- Uitgangspunt daarbij is dat de zorg rondom de patiënt wordt georganiseerd en niet de patiënt rond de zorg.
- Kwaliteit: een ambitieus kwaliteitsprogramma voor de ontwikkeling van behandelrichtlijnen en bijbehorende instrumenten, zoals zorgpaden, [zorgstandaarden](#), ROM-vragenlijsten en kwaliteitsindicatoren;

Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGZ

- Het Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGZ is een samenwerkingsverband dat eind 2013 is opgericht. In het Netwerk werken patiënten en naasten, zorgprofessionals, zorgaanbieders en zorgverzekeraars samen in hun streven naar goede, toegankelijke en betaalbare geestelijke gezondheidszorg.
- ontwikkelen, financieren en begeleiden van kwaliteitsstandaarden.

Kwaliteits-
ontwikkeling
GGZ

46 Kwaliteitsstandaarden

- De afgelopen twee jaar het Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGz nieuwe zorgstandaarden voor minimaal 80% van de meest voorkomende psychiatrische aandoeningen ontwikkeld.
- Op dit moment zijn dat 16 ZORGSTANDAARDEN, en 26 generieke modules.
- ....en 1 MDR Stoornissen in het gebruik van drugs – Cannabis, cocaïne, amfetamine, ecstasy, GHB en benzodiazepines

Kwaliteits-
ontwikkeling

GGZ

Zorgstandaarden

- ZS Alcohol
- ZS Opiaten
- “geeft vanuit het perspectief van degene die zorg vraagt een beschrijving van de mogelijke hulp”
- incl. een verwijzing naar de richtlijnen
- moeten geïncorporeerd worden in de werkwijze van de instelling
- idem de generieke modules, zoals herstelondersteunende zorg en DD
- met de zorgstandaarden wordt gewerkt aan goede zorg tegen aanvaardbare kosten (RIVM Rapport 2016).

RESULTATEN SCOREN
KENNISCENTRUM VERSLAVING

LPGGz

Projectorganisatie

Werkgroep:

- Overlap ZS Alcohol en ZS Opiaten
- 25 leden, o.a. beroepsgroepen, experts, verzekeraars, cliëntenvertegenwoordiging
- 5 bijeenkomsten en schriftelijke raadpleging
- Voorzitter: prof dr Henk Garretsen (Hoogleraar gezondheidszorgbeleid, Universiteit van Tilburg)

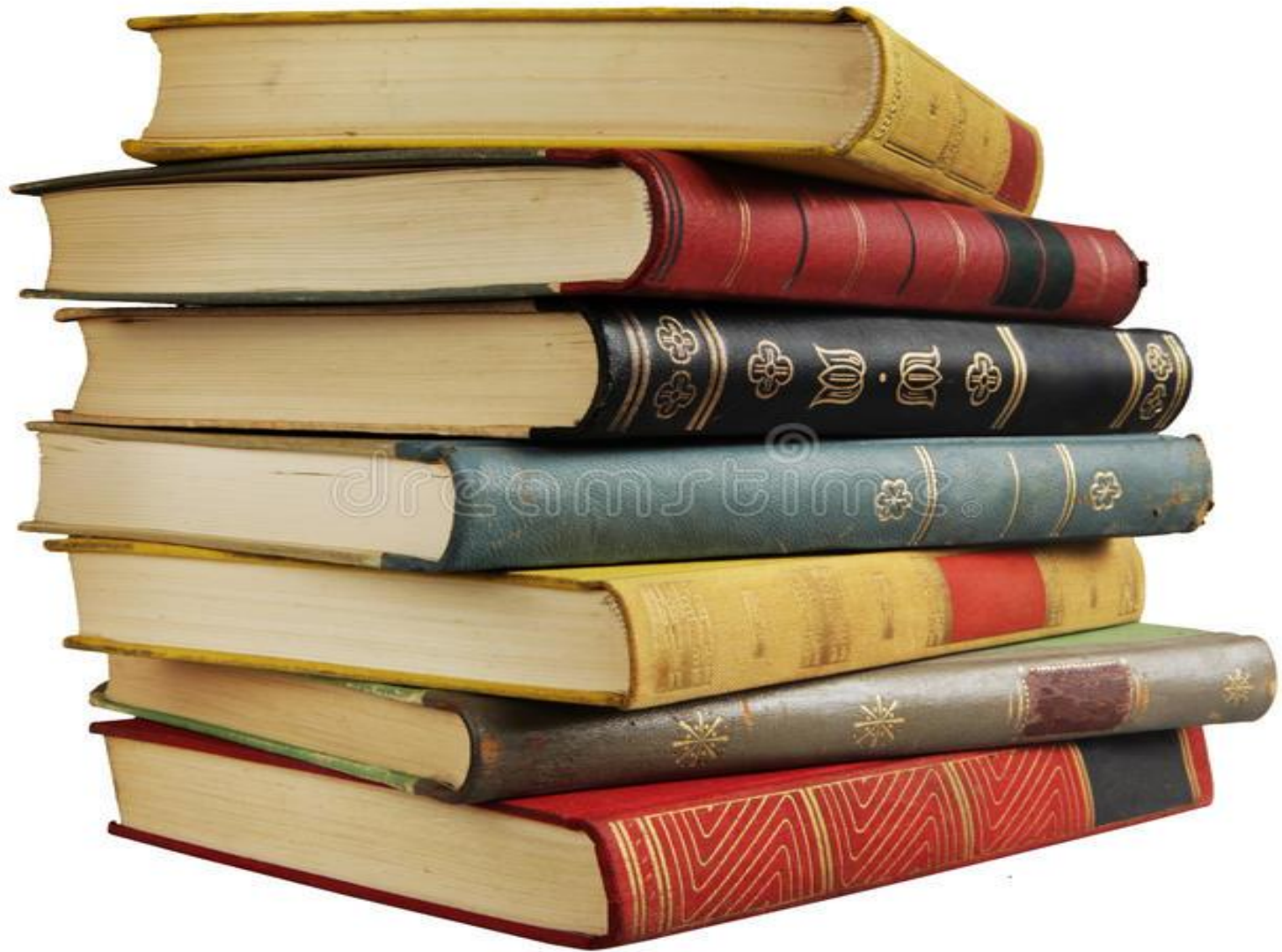

RESULTATEN SCOREN
KENNISCENTRUM VERSLAVING

Kennisbronnen

- Wetenschappelijk bewijs (gevat in richtlijnen)
  - MDR Alcohol (2009)
  - NHG Standaard Alcohol (2014)
  - NICE Guidelines
  - Richtlijn middelengebruik in de jeugdzorg (in druk)
- Practice based (deels gevat in richtlijnen)
  - perspectief zorgverlener
  - perspectief cliënt

Zorgstandaard # stapel boeken!

- **Zorg vanuit het perspectief van herstelondersteunende zorg**
- > **Generieke Module Herstelondersteuning**
- **Gericht op de ervaringen van de patiënten en naasten (patient journey)**
- **Gericht op het vergroten van de autonomie van de patiënt**
- **Vereist een andere attitude van de professionals**

Rol professional:

- **heeft een attitude van hoop en optimisme**
- **is meer coachend**
- **is present en aandachtig**
- **(sluit aan bij ervaringskennis van de patiënt)**
- **is gericht op de ondersteuning van de patiënt door naastbetrokkenen**
- **vergroot de autonomie van de patiënt**
- **....is dienstbaar aan het herstelproces van de patiënt**

Opbouw zorgstandaard

- Inleiding
- Epidemiologie
- Opbouw van de zorg (incl. vroeg-onderkenning)
- Zorgplan
- Herstel en re-integratie
- Organisatie van de zorg
- Kwaliteitsindicatoren

Database Zorgstandaarden

- <https://www.ggzstandaarden.nl/>
- <https://www.thuisarts.nl/>
- In deze database vindt u alle zorgstandaarden, generieke modules en richtlijnen voor de ggz bij elkaar. De database fungeert zo als een online encyclopedie, waarin u het geheel van kwaliteitsstandaarden integraal en eenvoudig kunt doorzoeken. Ze heeft u alle actuele, relevante informatie binnen handbereik die u helpen om goede, afgewogen keuzes te maken voor de zorg en ondersteuning, samen met uw patiënt.

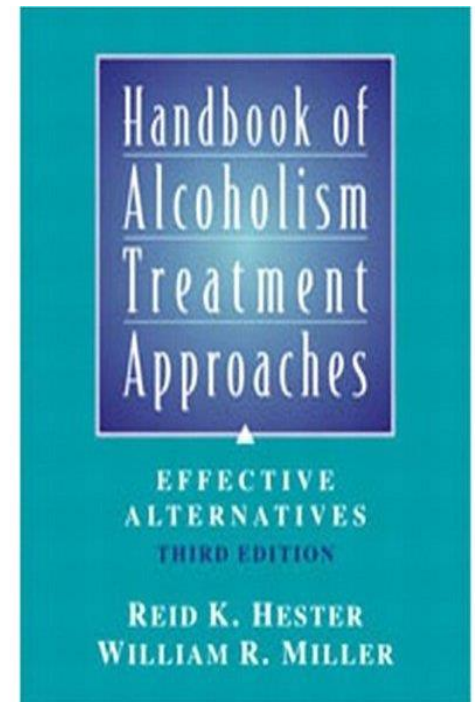
Positieve uitgangspunten:

- “.....alle beschikbare kennis vanuit de wetenschap, praktijk en de eigen ervaring van patiënten en naasten....”
- “..... vanuit het perspectief van de patiënt wat goede zorg is voor mensen met een bepaalde psychische aandoening....”
- “.....waaraan goede ondersteuning en zorg voor mensen met (beginnende) alcoholproblemen moet voldoen.....”

Hoge mate van bewijs van effectiviteit (Richtlijn MDR)

- Cognitieve Gedragstherapeutische Interventies
- Community Reinforcement Approach (CRA)
- Contingency Management (CM)
- Motiverende gespreksvoering
- Kortdurende interventies
- CGT Relatietherapie / CRA-FT
- i.c.m. Farmacotherapie

Implementatie fase?

- .....overgang van pilot fase naar implementatie in de verdere praktijk

Grol & Wensing, 2008

Fase   Bevorderende factoren   Specifieke implementatiedoelen

1. Oriëntatie

Zich bewust zijn van de innovatie.

- Interesse en betrokkenheid.

Weten dat de methodiek bestaat.

- Men wordt er nieuwsgierig naar.

2. Inzicht

Kennis en begrip.

- Inzicht in eigen werkwijze.

Wat houdt ZS Alcohol precies in?

- Wat is afwijkend van het huidige handelen?

3. Acceptatie

Positieve houding, motivatie.

- Intentie of besluit om te veranderen.

De methodiek is waardevol en levert effectieve handvatten.

We gaan op termijn met (delen van) de ZS aan de slag.

4. Verandering

Invoering in de praktijk.

Experimenteren met nieuwe werkwijze.

- Vaardigheden aanleren & training.

5. Behoud van verandering

Integratie in bestaande routines.

- Verankering in de organisatie.

De nieuwe methodiek wordt structureel ingepast.

Blijvende toepassing en borging.

Frank and Ernest

THAVES

Implementatie Professionals

- **Hebben voldoende kennis van beschikbare (evidence based) behandelingen.**
- **Houden zich aan het kwaliteitsstatuut....**
- **Zetten herstelondersteuning, zelfhulpgroepen e.d. in om herstel te bevorderen. (eHealth)**
- **Zijn niet veroordelend, maar coachend.**
- **Stimuleren proactief het voeren van de eigen regie door de patiënt**
- **Werken nauw samen met andere disciplines, ervaringsdeskundigen en de keten.**

We staan aan het begin van een proces: de implementatie zal nog vele jaren duren

Mogelijke 'gaps' voor praktijk

- Implementatie Evidence Based Methodieken
- *Shared decision making*
- Betrekken van naasten
- Herstelondersteunende interventies (zelfhulp groepen, zingeving)
- Inzet ervaringsdeskundigheid
- Re-integratie (samenwerking met netwerk partners/WMO)